Вступ до ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ГАЛАТІВ

Послання було адресовано групі церков, розташованих у регіоні Галатії в Азії (Дії 16:6; 18:23). У той час як Послання до римлян, схоже, передбачало можливе проникнення юдаїстів у християнські зібрання, Послання до галатів чітко відображає вплив їхньої присутності серед християн Галатії. Вони становили серйозну загрозу розумінню та застосуванню християнами чистого євангелія у своєму житті, намагаючись нав'язати Христовій Церкві старозавітні обряди та ритуальні практики, і особливо обрізання. Для просування своєї справи вони вважали за необхідне дискредитувати апостольський авторитет Павла.

Зміст

1:1–5	Вітання та вступ
1:6–7	Тематичне твердження
1:8 – 2:21	Підтвердження і захист апостольського авторитету Павла
3:1 – 4:31	Підтвердження переваги євангелія та християнської віри над юдаїзмом
5:1 – 6:10	Практичне застосування євангелія до повсякденного життя
6:11–18	Підсумок і висновок

Головна тема

Основна концепція Послання частково викладена в 1:6–7 і чітко сформульована в 5:1. Точна концепція євангелія була спотворена через повернення до юдаїзму та закону Мойсея. Послання до галатів було написано з метою закликати християн утримуватися від «старої» (Євреїв 8:13) релігійної системи юдаїзму. Натомість вони повинні залишатися твердо відданими Христу та християнству та жити відповідно, розвиваючи духовні якості, які є частиною євангелія та дарованої ним свободи.

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ 5

ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ГАЛАТІВ

[1:6–9] Зауважте, що можна зберігати свою приналежність до Христа та християнства і все ж бути відкинутими Христом через викривлення Його вчення. Християнам вкрай важливо вивчати Біблію та розуміти істини, які Бог мав намір передати людям. Інакше можна прийняти спотворене, викривлене євангеліє, вважаючи себе християнами і угодними Христу. Правильна доктрина є обов'язковою умовою прийняття Богом.

[1:15] Цей вірш не навчає про визначену наперед долю людини. Павло цілком міг відкинути Божу волю щодо свого життя – у такому випадку Бог знайшов би когось іншого, хто б виконав це служіння. Натомість цей вірш навчає, що Бог ставиться до людей як до особистостей ще **до** їхнього народження. Ненароджена дитина – це вже **особистість** – людська істота. Немає суттєвої різниці між дитиною за хвилину **до** народження та цією ж дитиною через хвилину **після** народження. Статус людини поширюється на особу протягом усього її розвитку з моменту зачаття.

[1:16] Тричі в Книзі Дії сказано, що після свого навернення до Христа в Дамаску Савл вирушив до Єрусалиму. Савл (також званий Павлом) «ще більше міцнів і бентежив юдеїв, які жили в Дамаску» (Дії 9:22); потім, коли «минуло чимало днів… учні, взявши його, вночі спустили по стіні в кошику» через страх перед юдеями (Дії 9:23, 25). Одразу після цих віршів читаємо: «**Прийшовши в Єрусалим**, він намагався приєднатися до учнів, та всі боялися його, не вірячи, що він є учнем» (вірш 26). Якщо додати до цих віршів відповідні заяви Павла в його промові до євреїв в Єрусалимі (Дії 22:17) і царя Агрипи (Дії 26:20) стосовно його подорожі з Дамаска до Єрусалиму, складається враження, що незабаром після свого навернення в Дамаску Павло вирушив до Єрусалиму. Але проблема з цим міркуванням полягає в тому, що пізніше Павло написав церквам Галатії, що він «не пішов … в Єрусалим» одразу ж після свого навернення до Христа (Галатів 1:16), а пішов до Аравії, повернувся до Дамаску, а потім **через три роки** пішов в Єрусалим (1:17–18). Тож дослідники Біблії хочуть знати, як можна узгодити ці уривки. Коли саме Павло пішов в Єрусалим – незабаром після свого навернення чи через три роки?

Хоча 9, 22 і 26 розділи Книги Дії вказують на те, що з Дамаска Павло відправився до Єрусалиму, після того як став християнином, слід розуміти, що в жодному з цих уривків не сказано, що з Дамаска Павло відправився **прямо** в Єрусалим. Там лише сказано: «**Прийшовши** в Єрусалим…». Автор Книги Дії не конкретизує час, коли це сталося. Насправді ніде в Новому Заповіті не знайдеться твердження, яке б заперечувало, що минуло три роки між наверненням Павла та його першою подорожжю до Єрусалиму як християнина. Хоча на цьому рідко наголошується, але те, чого Біблія **не** говорить про подорожі Павла, є дуже важливим – це доводить, що уявні протиріччя ґрунтуються лише на припущеннях, а не на справедливому тлумаченні Святого Письма.

Деякі задаються питанням, чому Павло не згадав про свою подорож до Аравії, щоб проповідувати серед язичників, коли промовляв до натовпу юдеїв в Єрусалимі та пізніше до царя Агрипи. Хіба це не була досить важлива інформація? Чи він просто «забув» про цю частину свого життя? Насправді у Павла були вагомі причини не згадувати про свою подорож до Аравії – він звертався до євреїв, які «бажали вбити його» через його стосунки з язичниками (Дії 21:28–31). Порівнюючи цю ситуацію з сьогоденням, ми можемо зрозуміти, чому футболіст, який перейшов із команди конкурентів, може не говорити зі своїми новими товаришами по команді про свій досвід перебування в команді суперника, або чому новий торговий представник, який

перейшов із конкуруючої компанії, може утримуватись від розмов із поточними клієнтами або колегами про три роки, які він провів у конкуруючій компанії. Подібним чином і згадка на початку промови про те, що деякі з його перших справ у служінні Господу були виконані серед язичників, не допомогла б Павлові ефективно представити свою справу. (Юдеї ненавиділи Павла за його стосунки з язичниками. Лише одні події, описані в Дії 21, є доказом цього). Певні ситуації просто вимагають умовчування про якісь теми, а не надання вичерпного переліку історичних фактів. Павло не збрехав ні євреям в Єрусалимі, ні цареві Агрипі про свій минулий досвід служіння серед язичників протягом певного часу; він просто **опустив** цю інформацію, намагаючись показати своїм колишнім одновірцям-юдеям, що він тепер проповідував тим самим людям, серед яких він був відданим переслідувачем.

Потрібно пам'ятати, що автор біблійного оповідання (або промовець, якого цей автор цитує) може писати або говорити з такої точки зору та висувати таку тезу, яку не буде висловлено в іншій ситуації. Ні Павло у своїх промовах, ні Лука в Книзі Дії, адресованій Теофілу, не бачили потреби згадувати про подорож Павла до Аравії. Однак у своєму посланні до церков Галатії Павло мав справу з прихильниками юдаїзму, які навчали про необхідність дотримання закону Мойсея для спасіння і бажали дискредитувати Павла як апостола. Тому Павло написав їм, що після свого навернення він тривалий час проповідував серед язичників, **перш ніж зустрітися з іншими апостолами**. Павло не поспішав до Єрусалиму, щоб отримати настанови та схвалення від Дванадцятьох. Захищаючи своє апостольське покликання перед церквами Галатії, Павло згадав про свою відтерміновану подорож до Єрусалиму, щоби підкреслити (серед іншого) справжність свого апостольства, чиє послання та повноваження походили від Всемогутнього Бога, а не від дванадцяти апостолів чи будь-кого іншого.

2:14 aВ NU-тексті – *як ти можеш.*
bУ деяких перекладах цитата закінчується тут.
3:1 aNU-текст опускає *не коритися істині.*
3:6 aБуття 15:6
3:8 aБуття 12:3; 18:18; 22:18; 26:4; 28:14
3:10 aВторозаконня 27:26
3:11 aАввакума 2:4
3:12 aЛевіт 18:5
3:13 aВторозаконня 21:23
3:16 aБуття 12:7; 13:15; 24:7

[3:16] Зверніть увагу, що натхненність Біблії поширюється навіть на найменші граматичні тонкощі. Павло аргументує свою тезу, спираючись на форму однини слова «насіння». Додаткову інформацію про натхненність дивіться у Спеціальному розділі на стор. 3 коментарів до 2 Тимофія.

3:17 aNU-текст опускає *про Христа.*

[3:27] Дехто стверджує, що ми одягаємось у Христа і стаємо Його дітьми, якщо просто віримо, що Він є Сином Божим. Цей вірш показує, що це не так. Слово «зодягнулися» є перекладом грецького дієслова *ендуо*, що означає «увійти, вдягнути як одяг, одягнути». Чи можемо ми бути спасенними до того, як «зодягнемося в Христа»? Ні. Отже, коли і як можна зодягнутися в Христа, згідно з аргументацією Павла? Під час водного хрещення. Ті, хто навчає, що можна бути спасенними **до** хрещення, насправді навчають, що ми можемо бути спасенними, будучи духовно оголеними і без Христа! Павло стверджує, що ми «зодягнулися» у Христа під час нашого хрещення, а не раніше[1].

Павло написав ці слова людям, які вже були спасенними. Вони вже були «сини Божі» «через віру в Ісуса Христа» (вірш 26). Але яким чином? У який момент вони «зодягнулися в Христа»? Коли вони стали «синами Божими через віру»? Коли вони були спасенні? Павло дає дуже просту відповідь на ці запитання: вони були з'єднані з Христом і зодягнулися в Христа, коли були охрещені. Запитайте себе, чи ви були одягнені в Христа. Дивіться малюнок на стор. 8 коментарів до Римлян.

4:7 aNU-текст опускає *через Христа.*
4:27 aІсаї 54:1
4:30 aБуття 21:10

[5:4] Поняття «залишилися без» або «відчужені» (НПУ) означає бути відірваними або від'єднаними від чогось. Павло прямо стверджує, що ті галатійські християни, які наполягали на виправданні через дотримання закону Мойсея, «відпали від благодаті». Слово «відпасти» походить від грецького *екпіпто*, що означає «випасти». Ці люди були спасенні, але їхнє повернення до альтернативного способу набуття спасіння призвело до втрати/відмови від спасіння, яке вони мали у Христі.

5:14 aЛевіт 19:18
5:19 aNU-текст опускає *перелюб.*

[6:2, 5] Як гармонують між собою другий і п'ятий вірші? За словами апостола Павла, християни повинні «носити тягарі один одного і таким чином виконаєте Закон Христа» (6:2). Однак через три вірші він пише: «Бо кожний нестиме власний тягар» (6:5). Тож чи християни мають «носити тягарі один одного» чи кожне дитя Боже має «нести власний тягар»?

По-перше, звертаючись до мови оригінальних текстів – єврейської, арамейської чи грецької – часто можна краще зрозуміти смисл тексту. Хоча в Посланні до галатів 6:2 і 6:5 вживається те саме слово «тягар(і)», в оригінальних рукописах вжиті різні грецькі слова. У вірші 2 словом «тягарі» перекладено грецьке слово *барос*, а у вірші 5 – грецьке слово *фортіон*. Багато сучасних перекладів намагалися передати різницю між цими двома словами, перекладаючи *барос* як «тягарі» у 6:2 і *фортіон* – як «ноша» у 6:5 (НПУ). Хоча подальше пояснення цієї гаданої головоломки все ж необхідно, зауваження різниці між використаними словами в грецькій мові має змусити скептиків переглянути свої звинувачення, засновані на більш давніх перекладах.

По-друге, у 6:2 і 6:5 не йдеться про наказ за принципом «або/або». Якщо християнин може одночасно нести свій власний тягар/ношу і в той же час допомагати іншому нести його тягар, тоді потрібно виконувати обидва накази, не припускаючи, що один треба виконувати за рахунок іншого. Поміркуйте, як автори книг Біблії засуджували лінь (Приповісті 6:6–11; 10:5; 21:25). Павло навіть написав: «Бо коли ми були у вас, то заповідали вам: **якщо хто не хоче працювати, хай не їсть**. Оскільки чуємо, що деякі між вами бездіяльно живуть, нічого не роблять, лише пхаються до всього, то таким наказуємо і просимо в [нашому] Господі Ісусі Христі, щоб вони мовчки працювали та **їли свій хліб**» (2 Солунян 3:10–12). У той самий час діти Божі мають «давати убогим/бідним» (Приповісті 28:27; Луки 3:11). Павло наставляв злодіїв, які покаялися, «працювати, роблячи своїми руками добро, аби мали що подати тому, хто має **потребу**» (Ефесян 4:28). Чи маємо ми працювати, щоб подбати про себе та свою сім'ю? Так. Чи маємо ми допомагати іншим, хто дійсно цього потребує (тобто, хто не в змозі сам нести свою ношу)? Так. Чи повинні ледачі метушливі бездільники розраховувати на допомогу від християн? Не обов'язково. Вони повинні «мовчки працювати і їсти свій хліб». Якщо хтось здатний працювати, але свідомо вирішує лінитися, то «нехай і не їсть». Одним словом, християнин серйозно

ставиться до своїх особистих обов'язків (він «несе свою ношу»). Водночас християнин радо приходить на допомогу тим, чиї життєві тягарі їм не по силах, надаючи їм різні види фізичної та духовної допомоги.

Але деякі обов'язки ніхто не може виконувати замість нас. Ніхто не може стати християнином замість іншого. Ніхто не може поклонятися Богові за когось іншого. І ніхто не зможе «з'явитися перед судовим престолом Христа» за іншого, а натомість «**кожний** одержить згідно з тим, що в тілі робив: добро чи зло» (2 Коринтян 5:10). Тому «нехай кожний випробовує своє діло, і тоді матиме похвалу тільки в собі, а не перед іншими» (Галатів 6:4). Подібно до того, як від солдата очікується, що він нестиме свій власний «вантаж» у бою, слуга Христа-Царя визнає свої особисті обов'язки перед Господом. І як солдати допомагають пораненим товаришам на полі бою в надії врятувати їхні життя, віддані слуги Христа прагнуть «носити тягарі один одного і таким чином виконати Закон Христа».

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ

1. Див. Dave Miller (2019), *Baptism & the Greek Made Simple* (Montgomery, AL: Apologetics Press).